

ביאור בדרך אפשר

1 בתחילת פרשת כי תשא, היא הקריאה בתורה בפרשת שקלים, נאמר:
 2 **כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גֹּ'1, הִנֵּה בְּתַבַּת תִּשָּׂא יֶשׁ**
 3 **ב' פִּירוּשִׁים, הָא' מְלִשׁוֹן מִנֵּן² ומספר, וְהִב' מְלִשׁוֹן הֶרְמָה³**
 4 והגבהה, כְּמוֹכֵן גַּם מִמְּאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ ו"ל⁴ בגמרא ביחס לפסוק זה
 5 אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָי הַקֹּב"ה,
 6 רַבּוּנוֹ-שְׁלֵ-עוֹלָם, בְּמָה תָרוּם
 7 תתרום, ותעלה קָרְן יִשְׂרָאֵל,
 8 אָמַר לוֹ בְּכִי תִשָּׂא וּמְכָן
 9 ש"תשא" הוא לשון הרמה והגבהה.
 10 וְלְכַאוֹרָה, ב' פִּירוּשִׁים אֵלוֹ
 11 ב"תשא", לשון מנין ומספר, ולשון
 12 הרמה והגבהה הֵם הַפְּפִיִּים⁵
 13 וסותרים זה לזה, כִּי עֲנִין הַמִּנֵּן
 14 והמספר שִׁיף רַק כְּאֲשֶׁר הַדָּבָר
 15 נִשְׂאָר בְּמִצִּיאֹתוֹ, בְּמִדֵּיָה
 16 וְהַגְּבֵלָה, בתוך גדר המציאות שלו
 17 כְּמוֹ שֶׁהִיא קוֹדֵם הַמִּנֵּן,
 18 וּבְלֹא-וְהִכִּי ובלעדי זה, אילו הדבר
 19 לא נתון בתוך מציאות מוגדרת של
 20 גבולות וכמויות מוגדרות ומוגבלות
 21 לֹא שִׁיף עֲנִין הַמִּנֵּן שהיה אי
 22 אפשר למדוד ולספור דברים
 23 שמציאותם והגודל שלהם לא
 24 מוגדרים. וְאֵילוֹ עֲנִין הַהֶרְמָה
 25 במוכּן של הגבהה והתעלות הוא
 26 שִׁינְאָ מִמְּקוֹמוֹ וגדרי המציאות
 27 הקודמת שלו, וְכִינֵן שְׂמִקוֹם הוא
 28 עֲנִין שֶׁל מִדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה,
 29 שהיה גדר הזמן והמקום הם שעושים
 30 את כל המציאות הגשמית לדבר מדוד
 31 מוגבל הִרִי עֲנִין הַהֶרְמָה והיציאה
 32 מגדרי המקום הקודם הוא שִׁנְעֵשָׂה
 33 גבוה ונעלה יותר ויצא ממקומו להיות
 34 לְמַעְלָה מִמִּדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה,
 35 וְאִזְּ אַחַר שֶׁהִתְרוּם מֵעַל לַגְּדָרִים
 36 ולהגבלות לֹא שִׁיף בּוֹ עֲנִין
 37 הַמִּסְפָּר, שֶׁכֵּל עֲנִינוֹ הוא
 38 כְּאִמּוֹר מִדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה ואם אינו
 39 מדוד ומוגבל אי אפשר למדוד ולספור
 40 אותו, וצריך להבין את משמעות

ביאור בדרך אפשר

הדברים שאותה מילה באותו ענין, "תשא" מתפרשת בשני פירושים הפכיים
 42 לחלוטין זה מזה?
 43 **(ב) וְלִהְבִּין זֶה צָרִיף לְהַקְדִּים תַּחֲלִילָה בִּיאוֹר עֲנִין הַמִּסְפָּר⁶**
 44 באופן כללי, דְּלִכְאוֹרָה אֵינוֹ מוֹכֵן, כְּפִי שֶׁהַקְּשָׁה הַשְּׁל"ה⁷ ספר
 45 'שני לוחות הברית' מאת רבי ישעיה
 46 הורוויץ מִמָּה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 47 ו"ל⁸ בגמרא אֵין הַבְּרָכָה
 48 מְצוּיָה לֹא כּוֹ' בְּדָבָר הַמִּנּוּי
 49 אֲלֹא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעִין,
 50 (וזה לשון הגמרא במסכת תענית:
 51 "אמר רבי יצחק: אין הברכה מצויה
 52 אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר יצו
 53 ה' אתך את הברכה באסמיקך. תנא רבי
 54 רבי ישמעאל: אין הברכה מצויה אלא
 55 בדבר שאין העין שולטת בו, שנאמר
 56 יצו ה' אתך את הברכה באסמיקך. תנו
 57 רבנן: 'הנכנס למוד את גרנו אומר: יהי
 58 רצון מלפניך ה' אלקינו שתשלח ברכה
 59 במעשה ידנו. התחיל למוד אומר:
 60 ברוך השולח ברכה בכרי הזה. מרד
 61 ואחר כך בירך, הרי זו תפלת שווא לפי
 62 שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול
 63 ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי
 64 אלא בדבר הסמוי מן העין"). וְאִם-
 65 כֵּן מֵאַחַר שֶׁהַבְּרָכָה שׁוּרָה דוּקָא
 66 בדבר שמשקלו ומידתו לא ידועים
 67 מֵהִי הַמַּעֲלָה בְּעִנֵּין הַמִּסְפָּר
 68 והמניין שהקדוש ברוך הוא צוה
 69 למנות ולספור את בני ישראל, שֶׁעַל
 70 זֶה נֶאֱמַר כִּי תִשָּׂא וְגו', וְעַד
 71 לְסִיּוּם הָעֲנִין, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עַל
 72 ידי מנין ומספר בני ישראל נַעֲשֵׂה
 73 הָעֲנִין דְּלִכְפֹּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם⁹
 74 והרי לכאורה כל עניין המספר הוא
 75 חסרון?
 76 אֲךָ הָעֲנִין הוּא, כְּמִבּוֹאֵר
 77 בַּשְּׁל"ה⁷, שִׁישׁ שְׁנֵי עֲנִינֵי
 78 מִסְפָּר שׁוֹנִים זֶה מִזֶּה, עֲנִין אֶחָד הוּא

בס"ד. שבת פרשת פקודי, פרשת שקלים, מברכים החודש וערב ראש חודש אדר-שני, ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

1 **כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גֹּ'1, הִנֵּה בְּתַבַּת**
 2 **תִּשָּׂא יֶשׁ ב' פִּירוּשִׁים, הָא' מְלִשׁוֹן מִנֵּן²,**
 3 **וְהִב' מְלִשׁוֹן הֶרְמָה³, כְּמוֹכֵן גַּם מִמְּאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ**
 4 **ו"ל⁴ אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָי הַקֹּב"ה, רַבּוּנוֹ-שְׁלֵ-עוֹלָם,**
 5 **בְּמָה תָרוּם יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ בְּכִי תִשָּׂא.**
 6 **וְלְכַאוֹרָה, ב' פִּירוּשִׁים אֵלוֹ הֵם הַפְּפִיִּים⁵, כִּי עֲנִין**
 7 **הַמִּנֵּן שִׁיף רַק כְּאֲשֶׁר הַדָּבָר נִשְׂאָר בְּמִצִּיאֹתוֹ,**
 8 **בְּמִדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה, כְּמוֹ שֶׁהִיא קוֹדֵם הַמִּנֵּן,**
 9 **וּבְלֹא-וְהִכִּי לֹא שִׁיף עֲנִין הַמִּנֵּן. וְאֵילוֹ עֲנִין**
 10 **הַהֶרְמָה הוּא שִׁינְאָ מִמְּקוֹמוֹ, וְכִינֵן שְׂמִקוֹם הוּא**
 11 **עֲנִין שֶׁל מִדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה, הִרִי עֲנִין הַהֶרְמָה הוּא**
 12 **שִׁנְעֵשָׂה לְמַעְלָה מִמִּדֵּיָה וְהַגְּבֵלָה, וְאִזְּ לֹא שִׁיף**
 13 **בּוֹ עֲנִין הַמִּסְפָּר, שֶׁכֵּל עֲנִינוֹ הוּא מִדֵּיָה**
 14 **וְהַגְּבֵלָה.**

15 **(ב) וְלִהְבִּין זֶה צָרִיף לְהַקְדִּים תַּחֲלִילָה בִּיאוֹר**
 16 **עֲנִין הַמִּסְפָּר⁶, דְּלִכְאוֹרָה אֵינוֹ**
 17 **מוֹכֵן, כְּפִי שֶׁהַקְּשָׁה הַשְּׁל"ה⁷ מִמָּה שֶׁאֲמָרוּ**
 18 **רַבּוֹתֵינוּ ו"ל⁸ אֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה לֹא כּוֹ' בְּדָבָר**
 19 **הַמִּנּוּי אֲלֹא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעִין, וְאִם-כֵּן מֵהִי**
 20 **הַמַּעֲלָה בְּעִנֵּין הַמִּסְפָּר, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר כִּי תִשָּׂא**
 21 **וְגו', וְעַד לְסִיּוּם הָעֲנִין, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֵׂה**
 22 **הָעֲנִין דְּלִכְפֹּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם⁹. אֲךָ הָעֲנִין הוּא,**
 23 **כְּמִבּוֹאֵר בַּשְּׁל"ה⁷, שִׁישׁ שְׁנֵי עֲנִינֵי מִסְפָּר, הַמִּסְפָּר שֶׁל עֲנִינֵי עוֹלָם הִנֵּה שְׁהוּא**

(1) ר"פ תשא. (2) ראה פרש"י ופי' רב"ע הקצר עה"פ. (3) ראה גם אוה"ת תשא ע' א'תתכז. ע' א'תתלח. ועוד. (4) ב"ב יו"ד, ב. (5) ראה גם רד"ה זה יתנו תשל"ז. (6) בהבא לקמן — ראה אוה"ת שם ע' א'תתכז ואילך. וראה גם המשך תער"ב ח"א ע' קעא ואילך. (7) פ' במדבר שמו, א. (8) תענית ח, סע"ב. ב"מ מב, א. (9) תשא שם, טו.

שבת פרשת פקודי, פרשת שקלים, מבה"ח וער"ח אדר-שני, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 **הַמִּסְפָּר שֶׁל עֲנִינֵי עוֹלָם הִזָּה שֶׁהוּא עוֹלָם חֲמָרֵי מְגוּשָׁם, וְזֶה**
 2 **הַמִּסְפָּר אֵינוֹ טוֹב,** בספירת ענייני העולם הזה אכן יש חסרון פי
 3 **מֵאַחַר שֶׁנִּסְפָּר כֹּל פֶּרֶט לְבָדוֹ, אֲזִי הוּא פִּירוּד כּוֹ' וְהַדָּבָר מְדַגֵּשׁ**
 4 **וּמְבַלֵּט אֶת הִישוּת וְהַמְצִיאוּת שֶׁל כָּל דָּבָר וְכָל פֶּרֶט כְּדָבָר נִפְרָד וְיִישׁ וּמְצִיאוּת**
 5 **בְּפָנֵי עֲצוּמוֹ, וְגַם מוֹרָה שֵׁשׁ לֹו**
 6 **קֶץ סוֹף וְתַכְלִית כּוֹ' כִּי מְצִיאוֹתוֹ**
 7 **מְדוּדָה וּמוֹגַבְלָת כַּמְבוּאָר לְעֵיל שֶׁכֵּל**
 8 **עֲנִינֵי הַמִּסְפָּר וְהַמְנִינֵי יוֹכֵל לְהִיּוֹת רַק**
 9 **בְּדַבְרִים מְדוּרִים וּמוֹגַבְלִים, אֲמָנָם**
 10 **הַמִּסְפָּר שֶׁל הַשְּׁגָת עוֹלָם**
 11 **הַבָּא, שֶׁהוּא עוֹלָם רוּחָנִי מוֹפְשֵׁט**
 12 **שְׂאִינוֹ נִתּוּן בְּגַדְרֵי וּגְבוּלוֹת הַמְצִיאוֹת**
 13 **כְּמוֹ הַנְּבִיאִים הַגְּשָׁמִיִּים זֶה הַמִּסְפָּר**
 14 **הוּא בְּלִתֵּי מִסְפָּר וּלְמִירוֹת שֶׁהוּא**
 15 **מִסְפָּר, בְּעֵצָם הוּא נֶעְלָה מִמִּסְפָּר מְדוּד**
 16 **וּמוֹגַבֵּל וְאֵינִן לֹו קֶץ וְסוֹף**
 17 **וְתַכְלִית כּוֹ', אֵלֵּא הוּא נִמְשָׁךְ**
 18 **וּמִתְפַּשֵּׁט לֵאלֵּא הַגְּבֻלוֹת שֶׁל מְקוֹם**
 19 **מוֹגֵדֵר וּמְבַאָּר¹⁰, בַּעַל שְׁנֵי לִוְחוֹת**
 20 **הַבְּרִית' בְּתִמְשָׁךְ דְּבִירוֹ שֶׁזֶּהוּ**
 21 **שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל פֶּרֶק-**
 22 **קִמָּא דְּבִיעֵדָה¹¹ בְּפֶרֶק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל**
 23 **מִסְכַּת בֵּיצָה בְּתַלְמוּד כֹּל שֶׁדְּרָכּוֹ**
 24 **לִימְנוֹת שְׁנֵינוּ (שֶׁזֶּהוּ הַמִּסְפָּר**
 25 **דְּעוֹלָם הִזָּה) אוֹ אֶת שֶׁדְּרָכּוֹ**
 26 **לִימְנוֹת שְׁנֵינוּ (שֶׁזֶּהוּ הַמִּסְפָּר**
 27 **דְּעוֹלָם הַבָּא), נֵאמַר בְּמִשְׁנָה: "מִי**
 28 **שֶׁהוּי לֹו חֲבִילִי תַחְתָּן שֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם,**
 29 **יִדְלָקוּ (יש לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ). נִתְעַרְבוּ**
 30 **בְּאַחֲרוֹת, וְאַחֲרוֹת בְּאַחֲרוֹת, כּוֹלֵךְ יִדְלָקוּ**
 31 **(כִּי אֵין בָּהֶם דִּין בִּיטוּל אֶפִּילוֹ כַּכְּמוֹת**
 32 **גְּדוּלָה בִּירוֹת). דְּבִירוֹ רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים**
 33 **אוֹמְרִים: יַעֲלוּ בְּאַחַת וּמֵאֵתִים**
 34 **(וַיִּתְבַּטְּלוּ); שֶׁהִיא רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵת**
 35 **שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת (לְהִיּוֹת נִסְפָּר וְנִמְנָה בְּפָנֵי**
 36 **עֲצוּמוֹ, לֹא מִתְבַּטֵּל אֵלֵּא) מְקַדֵּשׁ (וְאוֹסֵר)". וְיֵישׁ שְׁתֵּי דְעוֹת־גִּירְסָאוֹת דְּבִרְבִּי רַבִּי**
 37 **מֵאִיר – "אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת", הֵינְנוּ שֶׁמְדוּבָר עַל דָּבָר מְסוּיִים שֶׁבְּגַלְלַת חֲשִׁיבוֹתוֹ**
 38 **הַמִּיּוּחָדָת בְּמִינָה אֵינוֹ מִתְבַּטֵּל אוֹ "כֹּל שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת" וּמְדוּבָר עַל הַעֵיקוּרֹן**
 39 **הַכִּלְלִי שֶׁ"דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן" לֹא מִתְבַּטֵּל אֶפִּילוֹ כַּכְּמוֹת גְּדוּלָה, וְלִעֲנִינֵנוּ – "כֹּל**
 40 **שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת" הֵינְנוּ לְהִיּוֹת נִמְנָה בְּמִסְפָּר הַמְדוּד וְהַמוֹגַבֵּל שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה**
 41 **וְ"אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת" הוּא הַמִּסְפָּר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁכְּאֵמֹר אֵין לֹו קֶץ**
 42 **וְתַכְלִית וְעַם הִיּוֹתוֹ מִסְפָּר וּמְנִין הוּא לֹא לֵאלֵּא הַגְּבֻלָה, וְכִפִּי שְׁמוּבֵן מְסוּגִיית הַגְּמָרָא**
 43 **דְּאֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת הוּא עֲנָן נֶעְלָה יוֹתֵר מִכֹּל שֶׁדְּרָכּוֹ**

ביאור בדרך אפשר

44 **לִימְנוֹת, וְ"אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת" הוּא דָּבָר יוֹתֵר חָשׁוּב וְאֵין לֹו בִּיטוּל בְּשׁוּם**
 45 **מִצַּב שֶׁהָרֵי גְּבִי כֹל שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת, יֵישׁ פְּלוּגְתָּא מִחֻלוֹקֵת אִם**
 46 **הָיוּ דְּבָר חָשׁוּב שְׁלֵא בְּטִיל, וְיֵישׁ אוֹמְרִים כֵּן מִתְבַּטֵּל (אֵל מוֹל כְּמוֹת**
 47 **גְּדוּלָה) מֵהַשְּׂאִינ־כֵּן גְּבִי אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת, הָרֵי לְכוּלֵי-**
 48 **עֲלָמָא לֹא בְּטִיל לְכָל הַדְּעוֹת אֵינוֹ**
 49 **מִתְבַּטֵּל.**
 50 **אֶף צְרִיף לְהִבִּין אֵת הָאֵמֹר לְעֵיל**
 51 **שֶׁ"כֹּל שֶׁדְּרָכּוֹ לִימְנוֹת" מִסְמַל חֲשִׁיבוֹת**
 52 **פְּחוּתָה מֵ"אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ לִיבְטֵל",**
 53 **דְּלְכָאוּרָה, הָרֵי מְצִינוּ שֵׁשׁ**
 54 **מְעֵלָה וְיִתְרוֹן בְּבַחֲיַנַּת כֹּל, כְּמוֹ**
 55 **שֶׁפְּתוּב¹² כִּי כֹל בְּשָׂמִים**
 56 **וּבְבָרָזֵי, וְתִרְגָּם דְּאֶחִיד**
 57 **בְּשָׂמִיא וּבְבָרְעָא, דְּכֹל הוּא**
 58 **סְפִירַת הַיְסוּד¹³ שֶׁמְקַשֵּׁר**
 59 **וּמְחַבֵּר כּוֹ', עַל הַפְּסוּק "כִּי כֹל**
 60 **בְּשָׂמִים וּבְבָרָזֵי" נֵאמַר בְּתִרְגוּם "דְּאֶחִיד**
 61 **בְּשָׂמִיא וּבְבָרְעָא", הֵינְנוּ שֶׁמֵּאֵחָד**
 62 **(וּמְקַשֵּׁר) בְּשָׂמִים וּבְבָרָזֵי, וְאֵמֹר עַל כֵּךְ**
 63 **בוֹוֵהֵר שְׁעִינֵין זֶה הוּא הַתּוֹכֵן שֶׁל סְפִירַת**
 64 **הַיְסוּד שֶׁבְּמִידוֹת הֵיא חִיבּוֹר וְהַתְּקַשְׁרוֹת**
 65 **בֵּין הַמְּשִׁפֵּיעַ וְהַמְּקַבֵּל, וְלִכֵּן סְפִירַת**
 66 **הַיְסוּד הֵיא הַדְּרָגָה שְׁבָה יֵישׁ הַתְּאֻחָדוֹת**
 67 **בֵּין הָעֵלְיוֹן (שְׂמִים) וְהַתְּחַתּוֹן (אֶרֶץ)**
 68 **וְאִם-כֵּן הָרֵי בַחֲיַנַּת כֹּל הֵיא**
 69 **לְמַעֲלָה מִבַּחֲיַנַּת אֵת, דְּקָאֵי**
 70 **הַמְּכוּנוֹת עַל סְפִירַת הַמְּלָכוֹת¹⁴**
 71 **וּמְדוּעַ כֵּאֵן "כֹּל שֶׁדְּרָכּוֹ" הוּא לְמַטָּה**
 72 **בְּמִדְרִיגָה מֵ"אֵת שֶׁדְּרָכּוֹ" ?**
 73 **וְיִוֵּבֵן הָעֲנָן הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית**
 74 **שֶׁל "כֹּל" עַל-פִּי מֵהַשְּׁפָתוֹב¹⁵**
 75 **יּוֹצֵר אוֹר גוֹ' וּבּוֹרָא רַע,**
 76 **וְאֵיתָא בְּגִמְרָא¹⁶ כְּתִיב כְּתוּב**
 77 **בְּפְסוּק רַע, וְקִרְיָנִן וְאֵנוּ קוֹרְאִים**
 78 **(בְּבִרְפַת יּוֹצֵר: וּבּוֹרָא אֵת)**
 79 **הַכֹּל, לִישְׁנָא מְעֵלְיָא. לִשׁוֹן מְעוּלָה וְנִקְיָה (כְּדִי לְהִימְנַע מִשְׁמִיּוֹשׁ**
 80 **בְּבִיטוּי "רַע") וְנִמְצָא, שֶׁפִּינוּ אֵת הָרַע בְּשֵׁם כֹּל, שֶׁזֶּהוּ לִישְׁנָא**
 81 **מְעֵלְיָא רַק בִּיחָס לְרַע, כְּלוֹמַר בִּיחָס לְ"רַע" שֶׁהוּא בִּיטוּי שֵׁישׁ לְהִימְנַע**
 82 **מִמֶּנּוּ, "כֹּל" הוּא לִשׁוֹן נִקְיָה, אֲבָל עַם זֹאת "כֹּל" הוּא בִּיטוּי שְׁטוּמָן בַּחוּבּוֹר גַּם**
 83 **דְּבִירִים לֹא רְצוּיִים וְהֵינְנוּ שֶׁבַחֲיַנַּת כֹּל כּוֹלָל בְּתוֹכּוֹ אֵת כֹּל**
 84 **הָעֲנִינִים, גַּם קְלִיפַת נּוֹגֵה, וְאֶפִּילוֹ לְמַטָּה מִזֶּה כּוֹ' כַּמְבוּאָר**
 85 **בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת, כּוֹחוֹת הַסְּטָרָא-אַחֲרָא וְהַטּוּמָא הַנִּקְרָאִים 'קְלִיפּוֹת' (כִּי הֵם**
 86 **מְכַסִּים עַל הַקְּדוּשָׁה, כִּשֶׁם שֶׁהַקְּלִיפָה מְכַסֶּה עַל הַפְּרִי) נִחְלָקִים שְׁנֵי סוּגִים**

10 שם שמח, ב. 11 ג, ב. 12 דברי הימים א כט, יא. 13 ראה זח"א יז, א. לא, א. ובכ"מ. 14 ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"א. 15 ישע"י מה, ז. 16 ברכות יא, ריש ע"ב.

כי תשא את ראש בני ישראל גו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

מגדרי המדידה והגבלה והופך להיות מספר ש"לא יספר". **מה-שאיין-פן** 44
כל שדרכו למנות, בין שאינו בטל לגמרי אלא הוא 45
בבחינת מציאות מוגבלת ומוגדרת ותחושת "שות", הרי מזה יכול 46
להשתלשל אחרי ירדות רבות וצמצומים רבים גם ענין הפכי 47
כו', היפך הברכה חלילה, שזהו 48
גם מה שאמרו אין הברכה 49
שורה בדבר המנוי, אלא 50
בדבר הסמוי מן העין, פי 51
בדבר המנוי שעליו מדובר כאן, 52
 היינו מנוי במספר מוגדר בתוך גודי 53
 המציאות יש יניקה לבחינת 54
רע עין כו' 21 דבר שמונע את 55
 הברכה, חלילה. 56
אמנם מצינו לפעמים בתור 57
 דבר יוצא מן הכלל שגם בדבר 58
המנוי, שאינו סמוי מן העין, 59
 ואם כן הוא בתוך גודי המציאות 60
 המוגבלת ויש בו "שות" שמצד 61
עצמו שיך יתכן שתהיה בו 62
יניקה לבחינת רע עין שבמצב 63
 רגיל עלולה למנוע את הברכה, מפל- 64
מקום לא תשלוט בו עינא 65
בישא עין רעה (בחינת רע 66
עין), כמאמר רבותינו ז"ל 22 67
שזרעא דיוסף ביה לא שלטא ביה 68
עינא בישא, לא שולטת בו עין 69
 רעה כמו שכתוב 23 בברכת יעקב 70
 אבינו למנשה ואפרים, זרעו של יוסף, 71
וידגו לרוב בקרב הארץ, 72
 ואמרו על כך חכמינו ז"ל שמשמעות 73
 הברכה להתרבות כמו דגים, וידגו 74
 לרוב" היא מה דגים שבים אין 75
עין הרע שולטת בהם שהרי הם 76
 מכוסים במים ולא גלויים לעין והם 77
 מתרבים בכמות עצומה, אף זרעו 78
של יוסף אין עין הרע 79
שולטת בהם אף על פי שהם 80
 גלויים והם בבחינת מספר. 81
 והולך ומבאר את מעלתו המיוחדת של 82
 זרעו של יוסף שעם היותו גלוי לעין ובבחינת מספר, בכל זאת יש בו ברכה 83
 והעין הרעה לא שולטת בו: 84
והענין פנה, דהנה ידוע 24 בתורת החסידות **במעלת יוסף על** 85
אחיו השבטים והאבות אברהם יצחק ויעקב, שפאשר יוסף עשה 86

"קליפת נוגה", לשון אור כי היא קליפה שמעורב בה גם טוב וקליפות 1
 הטמאות לגמרי, ללא טוב כלל, והביטוי "כל" כולל גם את הקליפות שלמטה 2
 מ'קליפת נוגה', הן הקליפות הטמאות לגמרי. **ועל זה נאמר 17 יראו** 3
מהו' כל הארץ, שגם אלו שהם בבחינת כל (כל הארץ) 4
 ואפילו הקליפות המגודות לקדושה 5
 יתפכו וגם הם **יראו מהו',** 6
אלא שזו היראה של בחינת "כל" 7
היא מדרגה תחתונה ביראה 8
 כאשר יש מציאות שאיננה כבד 9
 הקדושה אלא שגם היא יראה מה' 10
 ומתבטלת לאלוקות לפחות במידה 11
 מסוימת. **ויש מדרגה נעלית** 12
יתר ביראת ה', שזהו מה 13
שנאמר 18 יראו את הו', הינו 14
 להיות בבחינת את, ומשמעות 15
 הביטוי "את הו'" היא הטפל 16
לשם הו', כדברי הגמרא (לענין 17
 הזהירות מחציצה בטבילה) ש"את" 18
 פירושו טפל ("דתינאי ורחץ את בשרו 19
 במים שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו 20
 למים, את בשרו את הטפל לבשרו") 21
שלא יהיה לו לאדם שום רצון 22
בפני-עצמו כלל וזו התבטלות 23
 לאלוקות בצורה הרבה יותר עמוקה 24
 ופנימית. 25
ועל-פי-זה מוכן החילוק 26
 ההבדל בין את שדרכו למנות 27
וכל שדרכו למנות, שאת 28
שדרכו למנות, עם היותו 29
בבחינת מספר, שהרי "דרכו 30
 למנות" ולהיות נספר הרי הוא 31
בבחינת ביטול לגמרי, את' 32
הטפל ממש, ולכן ממספר 33
זה אין שום יניקה לחיצונים 34
 והוא בדוגמת עניין המספר כפי שהוא 35
 בעולם הבא שאין לו קץ וסוף, 36
ואדרבה, שגם בבחינת 37
המספר עצמו נמשכת ברכה 38
עצומה כמו בבחינת אשר 39
לא יספר 20 כמבואר בחסידות שזו המשמעות הפנימית של הפסוק 40
 "והי' מספר בני ישראל כחול הים אשר ימד ולא יספר" שלכאורה הפסוק 41
 סותר את עצמו מראשו בו נאמר "מספר בני ישראל" לסופו – "אשר לא 42
 ימד ולא יספר" אלא שהכוונה לברכה זו שבה גם המספר עצמו יוצא 43

17 תהלים לג, ח. וראה לקו"ת במדבר יג, ב. 18 שם לד, יו"ד. 19 סוכה ו, סע"א. ב"ק פב, א. 20 וישלח לב, יג. הושע ב, א. 21 מאו"א ע, יד. 22 ברכות כ, א. וש"נ. 23 ויחי מח, טז. 24 ראה סה"מ עזר"ת ס"ע קב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 כְּלִי וּלְבוּשׁ בְּדֶרֶךְ הַטֹּבֵעַ לְבִרְכַת ה' (שְׂבִיקֶשׁ מִשֵּׁר הַמְשָׁקִים
2 שְׂזִיזְכִירָהוּ לְפָנָי פְּרֵעָה לְהוֹצִיא מִבֵּית הַסוּהָר), הִיָּה זֶה עֲנֵן שֶׁל
3 חֶסְרוֹן לַגִּבּוֹ, וְעַד שְׁנַעֲנֵשׁ עַל זֶה²⁵, וּבִגְלַל שֶׁהִסְתַּמְךְ עַל שֵׁר
4 הַמְשָׁקִים הִיָּה אֶסוּר שְׁנֵתִים נוֹסְפוֹת מִזֶּה-שְׂאִינ־כֵּן בִּיַּעֲקֹב, הֲרִי מְצִינּוּ
5 שְׁעֵשָׂה כְּלִי וּלְבוּשׁ בְּדֶרֶךְ
6 הַטֹּבֵעַ לְבִרְכַת ה', כְּמוֹ בְּעֲנֵן
7 הַמְקָלוֹת²⁶ שֶׁעָשָׂה פְעוּלוֹת בְּדֶרֶךְ
8 הַטֹּבֵעַ שֶׁהִצָּאן יִלְדוּ "עֲקוּדִים, נְקוּדִים
9 וְטוּלוּאִים" וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְאֶף-
10 עַל-פִּי-כֵּן לֹא נִחְשַׁב זֶה
11 לְחֶסְרוֹן אֲצִלוֹ לַגִּבּוֹ יַעֲקֹב אֲבִינּוּ,
12 וְהִינּוּ לְפִי שְׁמִדְרַגַּת יוֹסֵף
13 הִיָּתָה לְמַעְלָה מִמְּדְרַגַּת יַעֲקֹב,
14 לְמַעְלָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת
15 שֶׁהוּא הַעוֹלָם הָרוּחָנִי הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ
16 נִשְׁמָוֹת הָאֲבוֹת (אֲבָרָה) – מִדֵּית הַחֶסֶד
17 דְאֲצִילוֹת, יִצְחָק – מִדֵּית הַגְּבוּרָה וְיַעֲקֹב
18 מִדֵּית הַתְּפָאֵרָה), וְלַגִּבּוֹ מְדְרַגָּה
19 נְעֻלִית זוֹ, מְדְרִיגַת יוֹסֵף שֶׁלְמַעֲלָה
20 מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הִנֵּה גַם עֲנֵן שֶׁל
21 עֲשִׂית כְּלִי וּלְבוּשׁ בְּדֶרֶךְ
22 הַטֹּבֵעַ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת בְּרַכַּת ה' וְלֹא
23 הִסְתַּמְכּוֹת מֵלֹאָה וּבִטְחוֹן בִּה' לֹלֵא כֹל
24 פְעוּלָה מִצַּד הָאָדָם נִחְשַׁב לְחֶסְרוֹן
25 כּוֹי. וּמִצַּד גּוֹדֵל מַעְלַת יוֹסֵף,
26 הַשִּׁיךְ לְמְדְרִיגַת עֲלִיוֹנוֹת כֹּל כֵּךְ לֹא
27 שְׁלֵטָא בֵּיה עֵינָא בִּישָׂא
28 מִלְכַתְחִילָה, גַּם כְּשֶׁנִּמְשָׁף בְּמָקוֹם
29 כְּזֶה נַחוֹת שְׁמִצַּד עֲצָמוֹ שִׁיף בּוֹ
30 עֵינָא בִּישָׂא, וְלִכֵּן יָכוֹל לְהִיֹּת
31 בּוֹ גַם עֲנֵן הַמְסָפֵר, גַּם שֶׁאֵין
32 לַעֲיֵן הָרַע שׁוֹם שֶׁלֹּטוֹן עֲלָיו אֵלֵא יֵשׁ בּוֹ
33 מִצַּד אֶחָד אֶת עֲנֵיִן הַמְסָפֵר וּמִצַּד שְׁנֵי
34 הָרִי הוּא לְמַעֲלָה מִכֹּל הַגְּדִירִים
35 וּבִאֲוֶפֶן שְׁתּוּמֶשֶׁף בּוֹ הַפְּרָכָה
36 בְּשַׁפַּע וּבִרְבִּיב וְלֹא הַגְּבּוּלוֹת כְּמוֹ
37 בְּבַחֲיִנַת בְּלִי מְסָפֵר.
38 וּמִזְדָּה מוֹבֵן גַּם בְּעֲנֵן בְּחִינַת
39 כֹּל (כֹּל שְׁדַרְכּוֹ לְמַנּוֹת), שֶׁהִיא
40 כְּאִמּוֹר בְּחִינַת הַיְסוּד הַמְקַשֶּׁרֶת בֵּין
41 שְׁמַיִם וָאָרֶץ (מְדְרַגְתּוֹ שֶׁל
42 יוֹסֵף²⁷ שַׁעֲל־פִי הַקְּבֵלָה שִׁיךְ
43 לְבַחֲיִנַת יוֹסֵף), שְׁעָם הִיֹּת
44 שְׁמִצַּד עֲצָמוֹ שִׁיף בּוֹ בְּבַחֲיִנַת "כֹּל" עֵינָא בִּישָׂא, וְלִכֵּן בִּים אֵלֵא בִּיבִשָׁה, בְּקַרְבֵּי הָאָרֶץ, בְּחִינַת עֲלָמָא דְאֵתְגַלְיָא

(25 ראה ב"ר פפ"ט, ג. פרש"י וישב מ, כג. 26) ויצא ל, לו ואילך. 27) עץ חיים שער כו (שער הצלם) פ"ג.

כי תשא את ראש בני ישראל גו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (שְׂמַצְד־עֲצָמוֹ יֵשׁ שָׁם רַק הַבֵּיטוּל דִּירָאוּ מִהוֹי' כָּל הָאָרֶץ, 2 רַק "כֹּל" וְלֹא "אֶת"), בְּכֹל זֹאת יוֹמָשֶׁךְ בָּהֶם עֲנִין הַבֵּיטוּל כְּמוֹ דְגָיִם 3 שְׂבִימִים, שְׂאֵז גַּם הַמְסַפֵּר הַמוֹגְבֵּל לְכֹארוֹה הוּא בְּכַחֲנִית בְּלִי 4 מְסַפֵּר, כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסְפֵּר.

5 (ד) וְזֶהוּ כִּי תִשָּׂא גו', שְׂיֵשׁ 6 בְּזֶה ב' פִּירוּשִׁים, מְלִשׁוֹן 7 מִנְיָן, וּמְלִשׁוֹן הֶרְמָה, וּמַעֲתָה 8 מִיּוֹשֶׁבֶת הַשְּׂאֵלָה שֶׁלְתָהּ בְּתַחֲלִיל 9 הַמַּאֲמֵר שֶׁלְכֹארוֹה שְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים 10 סוֹתִיִּים זֶה לֹזֶה. וְהַבִּיאור הוּא שֶׁבְדוּרְגָה 11 הַגְּבוּהָה יוֹתֵר אֵין סְתִירָה בֵּין "מְסַפֵּר" 12 הַמּוֹרָה עַל גְּדוּרֵי הַמְצִיאוֹת ל"הֶרְמָה" 13 וְרוֹמֵמוֹת מְגֹדְרֵי הַמְצִיאוֹת, וְאִדְרַבָּה כִּי 14 כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהֵיּוֹת הַמְנַיָּן 15 וְהַמְסַפֵּר בְּאֹפֶן הֶרְצוּי, כְּהַמְשֶׁךְ 16 הַפְּתוּב שְׂלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נִגְף 17 בְּפָקוּד אוֹתָם (שְׂהַמְנַיָּן שׁוֹלֵט 18 בּו עֵין הֶרַע כו' 28), וְעַד לְמַנְיָן 19 בְּאֹפֶן שְׂהַמְסַפֵּר הוּא בְּכַחֲנִית בְּלִי מְסַפֵּר, 20 זֶה עַל-יְדֵי עֲנִין הֶרְמָה, וּבְאֹפֶן דְּתִשָּׂא אֶת רֹאשׁ 21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת דִּיקָא, שְׂיִהְיֶה בְּכַחֲנִית 'אֶת', אֶת 22 הַטְּפֵל, יִרְאוּ אֶת הַרְי'. וְזֶהוּ גַם מֵה שְׂפָתוֹב 23 כֹּל 24 הָעוֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים, כְּדֹאִיתָא בִירוּשְׁלָמִי 30 כֹּל 25 דְּעֵבֵר בְּיָמָא, שְׂהוּא עֲנִין קְרִיעַת יַם-סוּף, חִיבוּר 26 יָם וְיַבְשָׁה 31, שְׂגַם בְּעֲלָמָא דְאַתְגְּלִיא נְמִשֶׁךְ 27 הַבֵּיטוּל דְּכַחֲנִית 'אֶת' שְׂבַעֲלָמָא דְאַתְפְּסִיא. 28 וְעֲנִינוּ בְּעִבּוּדַת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא שְׂגַם 29 בְּנִשְׂמָה הַמְלּוּבֶשֶׁת בְּגוּף (עֲלָמָא דְאַתְגְּלִיא) 30 נְמִשֶׁךְ וּמַתְגַּלָּה עֲצָם הַנִּשְׂמָה (עֲלָמָא דְאַתְפְּסִיא). 31 לְמַעְלָה גַּם מִכַּחֲנִית הֶרְאֵשׁ. וְהַעֲלָה זֶה נְעִשִׁית 32 עַל-יְדֵי עֲנִין הַצְּדָקָה, כְּמֵאֲמַר רַז"ל הַנְּל, אָמַר 33 מְשָׁה לְפָנֵי הַקְּב"ה, רְבוּנוּ-שְׁל-עוֹלָם, בְּמָה תְרוּם 34 קָרַן יִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹ כִּכִּי תִשָּׂא, אֶתְּ 35 רֹאשֶׁם בְּהַגְבָּהָה, קַח מֵהֶם כּוֹפֵר לְצְדָקָה 32, הָרִי 36 שְׂבִיחָה הַצְּדָקָה לְפַעוּל הַגְּבוּהָה 37 וְרוֹמֵמוֹת שֶׁל הָאֲדָם הַנּוֹתֵן צְדָקָה 38 וְהֵינּוּ לְפִי שְׂצָדָקָה תְרוּמָם 39 גוֹי 33 הוּא הַנּוֹתֵן. 40 וְעֲנִינוּ זֶה שֶׁל נְשִׂיאַת רֹאשׁ וְרוֹמֵמוֹת 41 שֶׁל הָאֲדָם עַל יְדֵי מִצּוֹת הַצְּדָקָה 42 נְעִשָׂה לֹא רַק עַל יְדֵי נְתִינַת צְדָקָה 43 בְּכֹסֶף גִּשְׁמִי אֵלָא גַּם עַל-יְדֵי 44 צְדָקָה רוּחָנִית, שְׂזֶהוּ כְּלָלוֹת 45 הָעֲנִין דְּהַפְּצַת הַמְעֵינּוֹת 46 חוּצָה, 'לְתַח' אֶת הַמְעֵינּוֹת שֶׁל תּוֹרַת 47 הַחֲסִידוֹת גַּם לְזוֹלַת שְׂעַל-יְדֵי-זֶה 48 זֹכִים לְגִילוֹי הַמְּשִׁיחַ 34, שְׂאֵז יְקוּיִם הַיְעוּד וְלֹא יִכְנָף 49 הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב בְּאִיגֶרֶת הַיְדוּעָה שֶׁכֹּאשֶׁר עַלֵה לְהִכֵּל הַמְּשִׁיחַ וְשֵׁאל אוֹתוֹ 50

(28 פרש"י עה"פ. 29) תשא שם, יג. 30) שקלים פ"א ה"ג. 31) ראה סה"מ תרע"ח ע' רנד ואילך. ובכ"מ. 32) פרש"י שם. 33) משלי יד, לד (ב"ב שם. תנחומא תשא ה). וראה תו"א בראשית א, ב. 34) ראה אגה"ק דהבעש"ט — נדפסה בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ.

שבת פרשת פקודי, פרשת שקלים, מבה"ח וער"ח אדר-שני, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 "אימתי קא אתי מר", ענה לו המשיח – "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה" מוֹרִיךָ³⁵, הקדוש-ברוך-הוא אלא האלוקות תהיה בגלוי ללא העלמות
- 2 שְׁאֵזוּ בימות המשיח יְקִינָם והסתרים בְּגֹאֲלָה הָאֲמִיתִית
- 3 הַיְעוֹדֵד ההבטחה הנבואית וְלֹא עוֹד מוֹרִיךָ³⁵, בְּגֹאֲלָה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה וְהַשְּׁלִימָה כְּבִיאַת מְשִׁיחַ
- 4 יִכְנָף לא יסתתר בכנף ולבוש עוֹד 2 כְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ. 8

(35) ישע"י ל, כ. תניא פל"ו.

אגרות קודש

ב"ה, כ"ט אדר"ר, תשכ"ב

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום החמישי, ובהוספה להכתוב במכתבי להתלמידים שי' שנסעו מהכא להתם, לכאור"א הדברים מכוונים כמובן,

בו כותב אודות תקון העבר.

וידועה הוראת רבותינו נשיאינו, אשר בנוגע לתלמיד ישיבה הרי ענינו הוא עניני לימוד התורה וכשהמדובר בישיבה חסידותית מיסודם ובהנהלתם של רבותינו נשיאינו, הרי פשוט שהמכוון גם ללימוד תורת החסידות] קיום המצות בהידור ובנקודתן - עבודת התפלה.

לכתבו אודות הכנות לענין הנשואין - עליו לדבר בזה עם המשפיע דא"ח בישיבת תומכי תמימים וכן להודע איך נהגו בזה בישיבת תו"ת [מאז במקומה ברוסיה ולאחרי כן בפולין], והרי באה"ק ת"ו נמצאים כו"כ שם היו מארי דעובדא בזה.

לכתבו אודות הנהגה ביו"ט שני של גליות. - מובן שבכל עניני הוראות ופסקי דינים עליו לפנות ולשאול מורה הוראה מאנ"ש על אתר ויכול לפרט כל הטעמים שכותב, והוא יורהו.

לכתבו באופן ההסתדרות לאחר הנשואין - מובן שאין עתה הזמן להיות בפיזור הנפש כבר עתה מהני"ל, כיון שכמה זמן עד זמן הנשואין וכו'.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור, והרי נמצאים אנו בחדשים בהם נצטוינו להיות בשמחה, שאין זה מענין החוקים שבתורה, כי אם מהמצות שיש להם טעם גם בשכל, ז. א. שישנה סיבה וגם מרובה המביאה לריבוי השמחה.

המחכה לבשו"ט.

ז"ע נתקבל מכתבו מכ"ט אדר"ר (ולפלא על שמתרגש כ"כ וכו') - ומובן שכתבך שאין זה ענין בשבילך להתוכח עם כו' נכון הוא בהחלט. ובפעם הבאה תאמר (פשוט שבנימוס ובכבוד אבל בסגנון ברור) אשר שוהה הוא באה"ק ת"ו ונשאר לעי"ע שם - בתור תלמיד פנימית ישיבת תו"ת. וכמו בכל ישיבה ובפרט בתו"ת - התנהגותך, סדרי היום (כולל זמנים הפנים מהלימוד בסדר הזאל וכו', וכולל הש"ק וחודש ניסן) שלך ועאכו"כ לימודיך - תלויים וצ"ל ע"פ הוראות הנהלת הישיבה. ולכן אין תועלת בהשקו"ט אתך (ובפרט שאתה רוצה לשמור על יחסכם) - ועליו לפנות בכ"ז אך להנהלת הישיבה. ועד שתקבל הוראה מהנהלה - הרי הנהגתך ככל שאר תלמידי הישיבה.